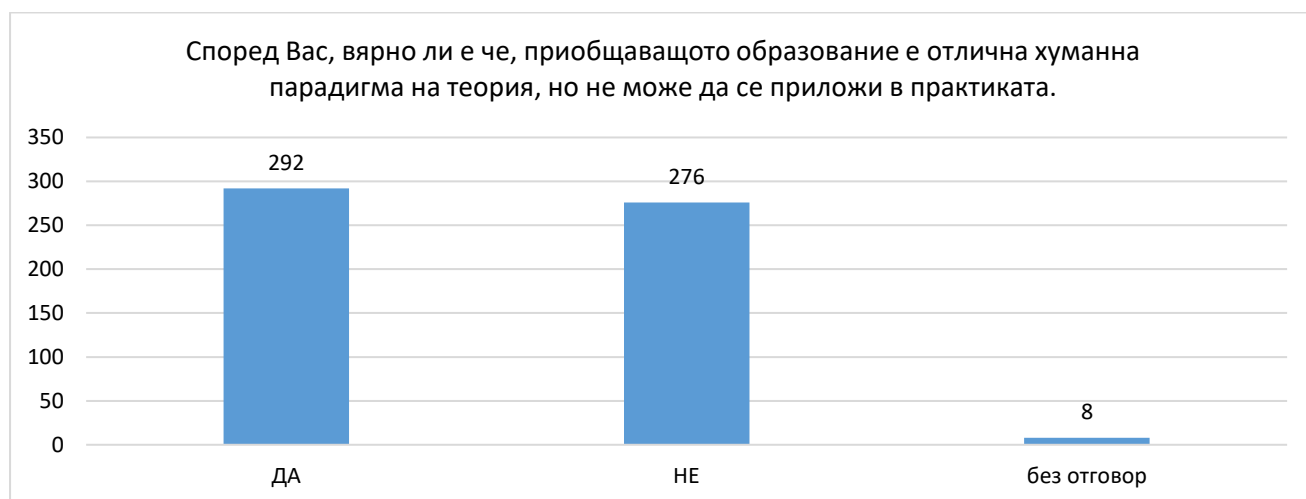
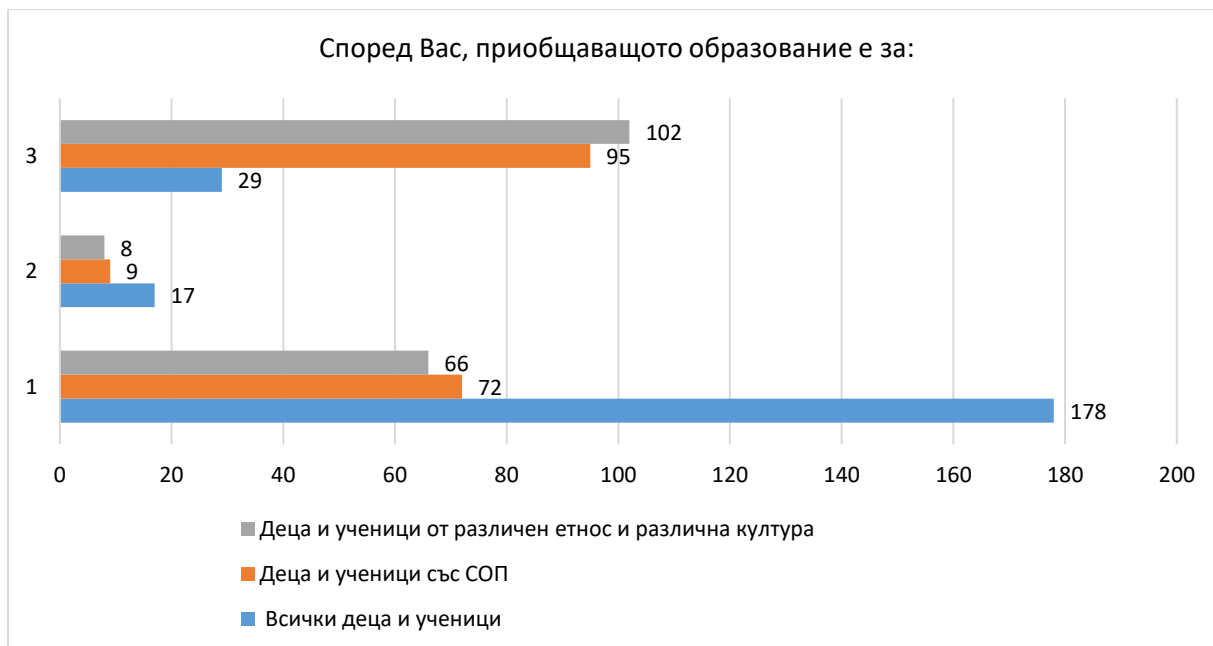

АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ, ПОСВЕТЕНО НА ПРИОБЩАВАЩОТО ОБРАЗОВАНИЕ

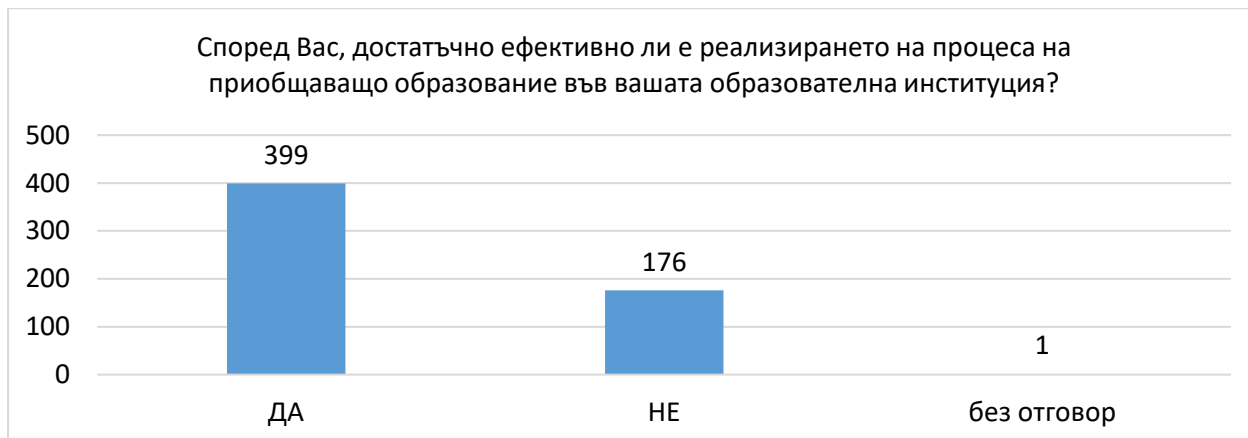
Проучването е проведено в периода юли-август 2023 г. Извадката е формирана по метода на гнездови едностепенен подбор сред учители, обучаващи се в Постоянната академия за науки и образование на Синдиката на Българските учители. Обемът на реализираната извадка е 576 единици. Методът на набиране на информацията е чрез въпросник, съдържащ закрити и открити въпроси.

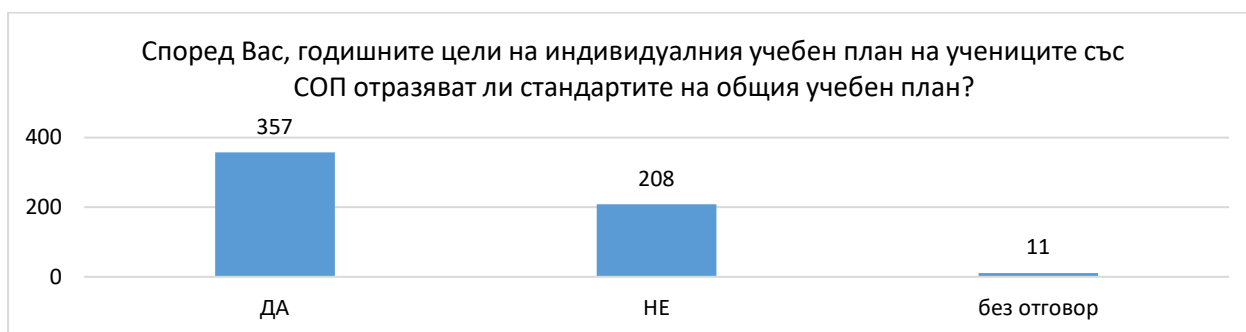
Получените резултати демонстрират социално и образователно приемане на концепцията за приобщаващо образование (и при отговори „да“, и при верния отговор „не“ се приема хуманността на концепцията приобщаващо образование), но очевидно преобладаваща част от респондентите не са уверени в реализацията на приобщаващото образование. Вероятно, не са реализирали професионална и персонална Аз-ефективност на приобщаващите процеси в собствената си практика.

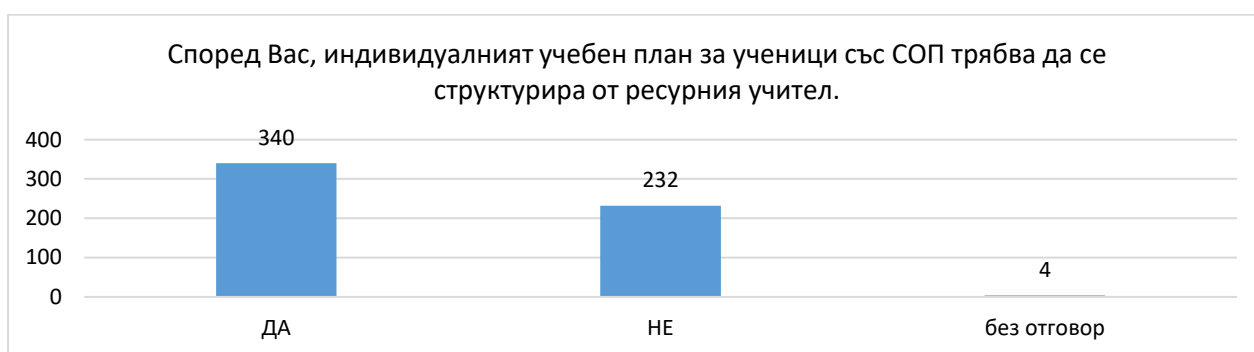
Видно от диаграмата, респондентите приемат базисната позиция на приобщаващото образование, че е за всички деца и ученици. Колебанията с отговори „да“ и „не“ относно „деца и ученици със СОП“ и „деца и ученици от различен етнос и различна култура“ се появяват вследствие на конкретната професионална ангажираност на отделните респонденти именно с тези групи, и вероятните трудности, които срещат в образователния процес.

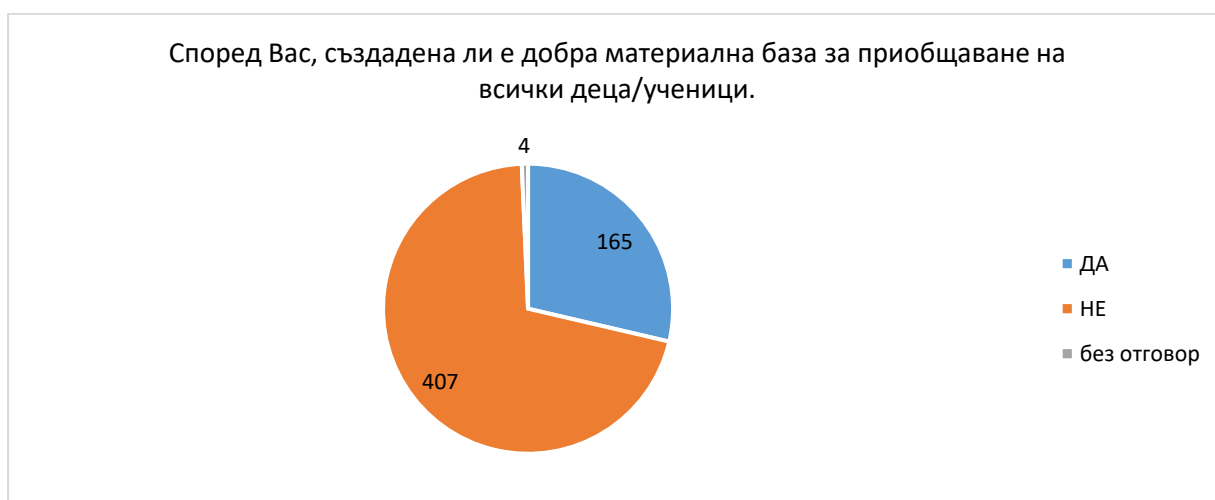
Позитивно впечатление прави високият резултат с който се оценява реализирането на процеса на приобщаващо образование в собствената образователна институция. Резултатът е показателен, че приобщаващото образование се случва и респондентите оценяват този факт въпреки трудностите, които изразяват в по-горните айтеми. Може да се твърди, че реализираните успешни приобщаващи практики в училищните организации подкрепят увереността на респондентите за успеха на приобщаващото образование. Дори да се приеме социална желателност в отговорите поради проявен позитивен училищен шовинизъм, може да се твърди, че респондентите осъзнават, разбират и оценяват плюсовете на приобщаващото образование и необходимостта от него.

В резултатите относно обвързаността на индивидуалния учебен план на учениците със СОП и стандартите на общия учебен план е видно, че преобладаваща част от респондентите (61,80%) познават спецификата на структуриране и работа по индивидуалния учебен план.

Проличава известно неразбиране от страна на респондентите отговорили с „да“ (59,02%) по отношение на структурирането на индивидуалния учебния план за ученици със СОП.

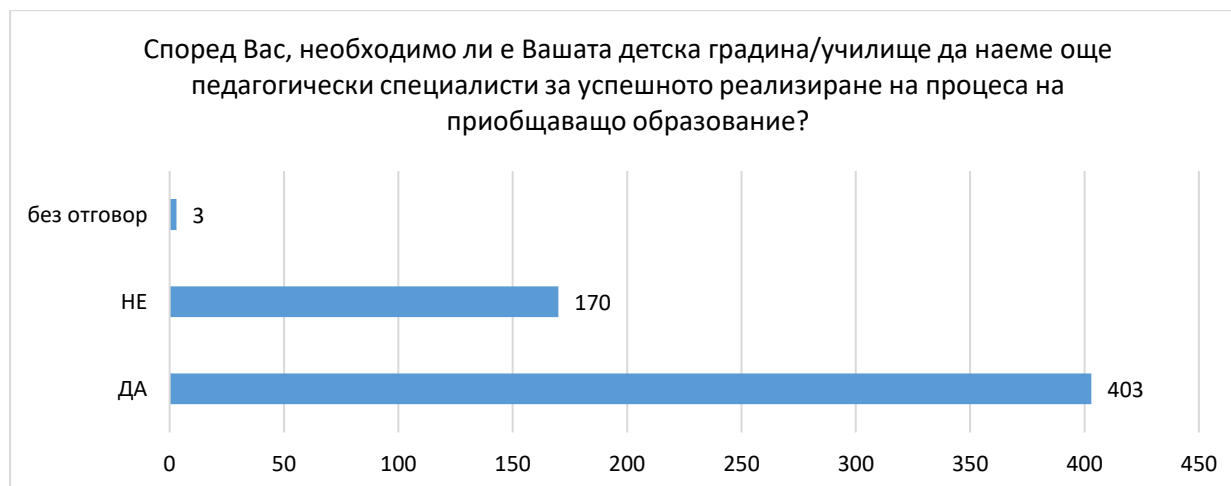

От отговорите проличават изискванията на респондентите за по-добра материална база за приобщаващото образование. В действителност, приобщаващ пространствен дизайн е направен в много училищни

организации, но вероятно потребностите на учители и ученици са повишени. Не може да се пренебрегне и факта, че с навлизането на дигиталните технологии в образователната система, с развитието на STEM, STEAM и STREAM кабинети, реализирането на приобщаващи процеси изисква нова подобрена материална база.

Макар да пораждат изумление отговорите, според които в образователната институция, в която работят респондентите няма деца/ученици с различни способности поради СОП, различен етнос, различна култура, то не може да не се отчете възможността, самите респонденти да не работят с „различни“ деца/ученици или да нямат информация за тях.

От резултатите ясно личи, че респондентите изразяват мнение, че в детска градина/училище, в които работят е необходимо да се наемат още педагогически специалисти за успешното реализиране на процеса на приобщаващо образование.

Според Вас, родителите на учениците с разнообразни способности много ли са претенциозни?

Получените резултати са почти дихотомни по отношение на претенциите на родителския контекст. Може да се направи извода, че респондентите субективизират отговорите съобразно педагогическия опит, който притежават по отношение на работа с родители. В същото време, притеснителен е факта, че повече от половината респонденти изразяват мнение за претенциозност на родителския контекст. Факт, който демонстрира или трудности, или липса на партньорство на учителската с родителската общност.

Според Вас, учениците приемат ли позитивно учениците с разнообразни способности?

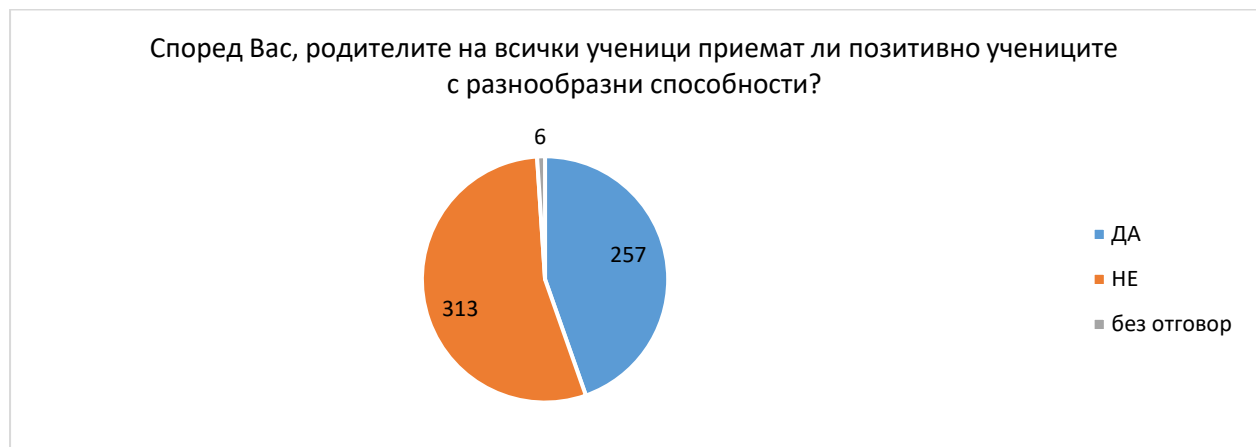

В аналогичен аспект могат да се тълкуват получените резултати по отношение на социалното приемане на учениците с разнообразни способности от техните съученици. Очевидно, има много път за извървяване за преодоляване на съществуващите стереотипи и формиране на приобщаваща култура сред учениците.

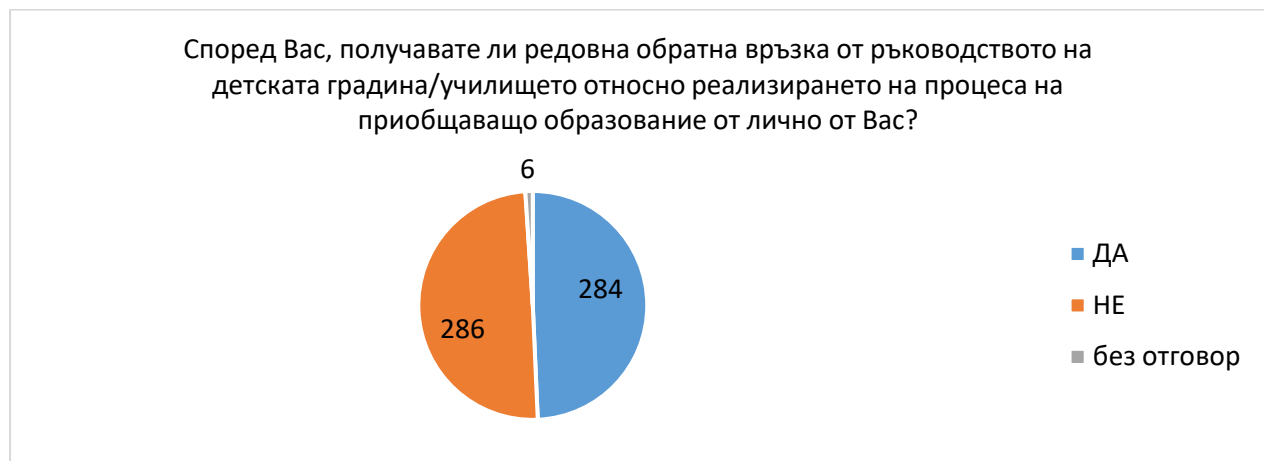
Според Вас, учителите приемат ли позитивно учениците с разнообразни способности?

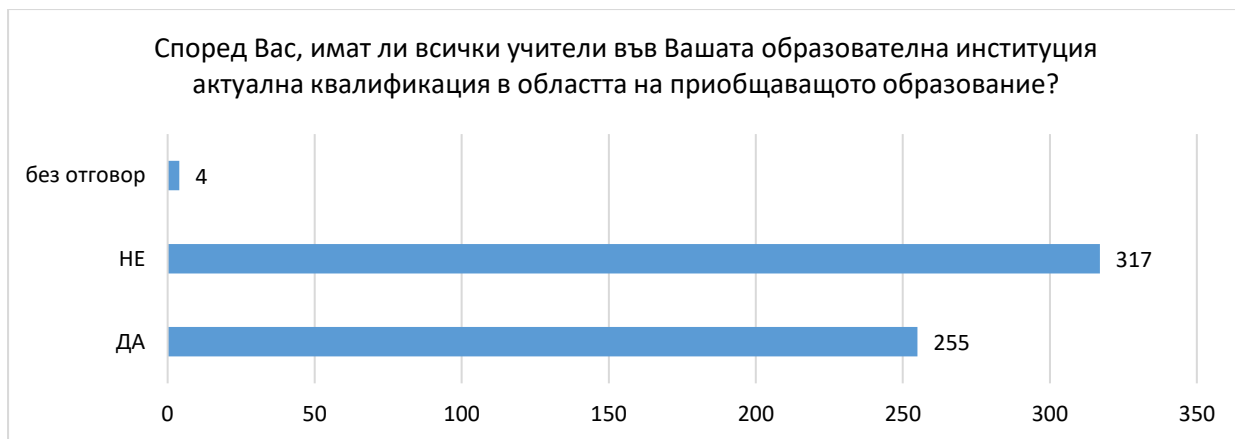
Макар и с минимални разлики към по-високо социално приемане на учениците с разнообразни способности от страна на учителите, също се отбелязват изразени позиции на социално отхвърляне. Вероятно трудностите, които изпитват респондентите по отношение на работата с учениците с разнообразни способности водят до подобни отговори, свързани с недостатъчно позитивно приемане на учениците с разнообразни способности.

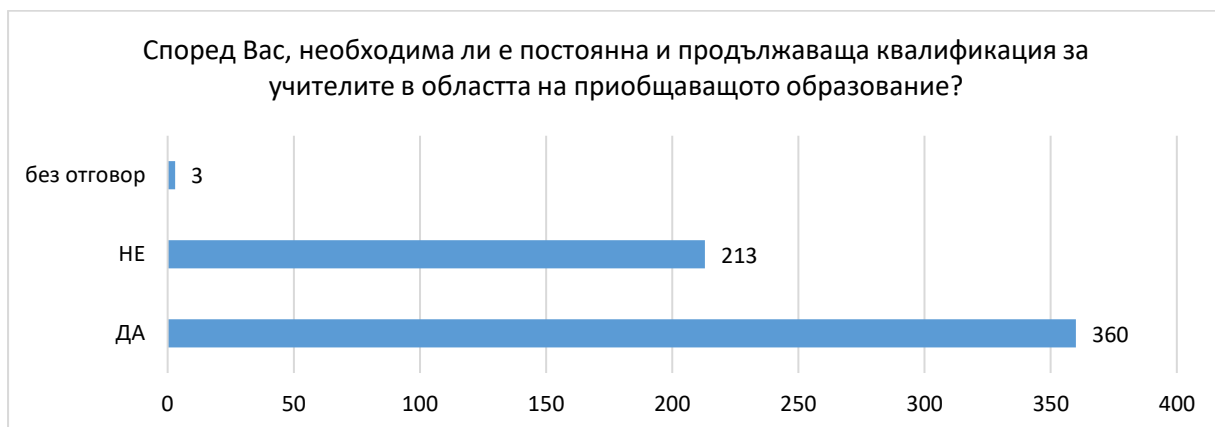
Много по-притеснителен е факта, че родителите на всички ученици не предоставят социално позитивно приемане на учениците с разнообразни способности. Но, тези резултати обясняват защо учениците не приемат позитивно своите съученици с разнообразни способности. Наблюдава се модел на трансфер на нагласи и стереотипи от семейната общност към училищната общност.

Резултатите манифестират необходимост от засилване на училищната комуникация между ръководството на училищната организация и учителя, който реализира приобщаващи процеси.

Много ясно се вижда от резултатите, че налице е необходимост от повишаване и актуализиране на квалификацията на учителите в областта на приобщаващото образование.

Респондентите в преобладаваща част от отговорите си изразяват желание и потребности за постоянна и продължаваща квалификация за учителите в областта на приобщаващото образование. Появява се необходимост от изисквания към провежданите квалификационни обучения.

Изключително притеснителни резултати са получени от респондентите по отношение на преценката на обучаващите в различни квалификационни форми. Видно е че 85,76 % от респондентите изразяват негативна оценка за

опита и квалификацията на обучители в различни квалификационни форми. Като извод може да се отбележи необходимостта от нови мерки и нови изисквания към обучителите в различни квалификационни форми по отношение на приобщаващото образование. Например, сертифициране на обучителите от Национален сертификационен екип/център/комисия.

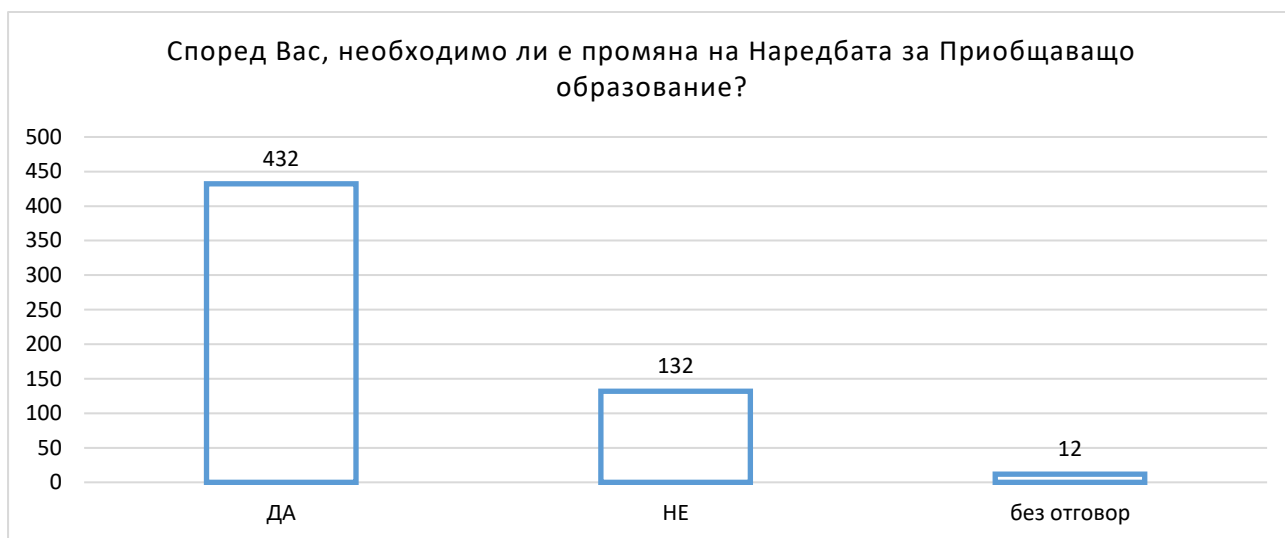
Резултатите получени от респондентите относно диференциране на квалификацията в областта на приобщаващото образование съобразно фокусните групи на приобщаващото образование категорично показва, че квалификации за философията и концептуалните модели на приобщаващото образование вече не са търсени. На преден план се извеждат изисквания от страна на респондентите (77,26 %) за квалификации, свързани с конкретни педагогически стратегии, модели и методи за работа с отделните фокусни групи на приобщаващото образование. Резултатите не са изненадващи предвид неодобрението на респондентите за опита и квалификацията на обучители в различни квалификационни форми.

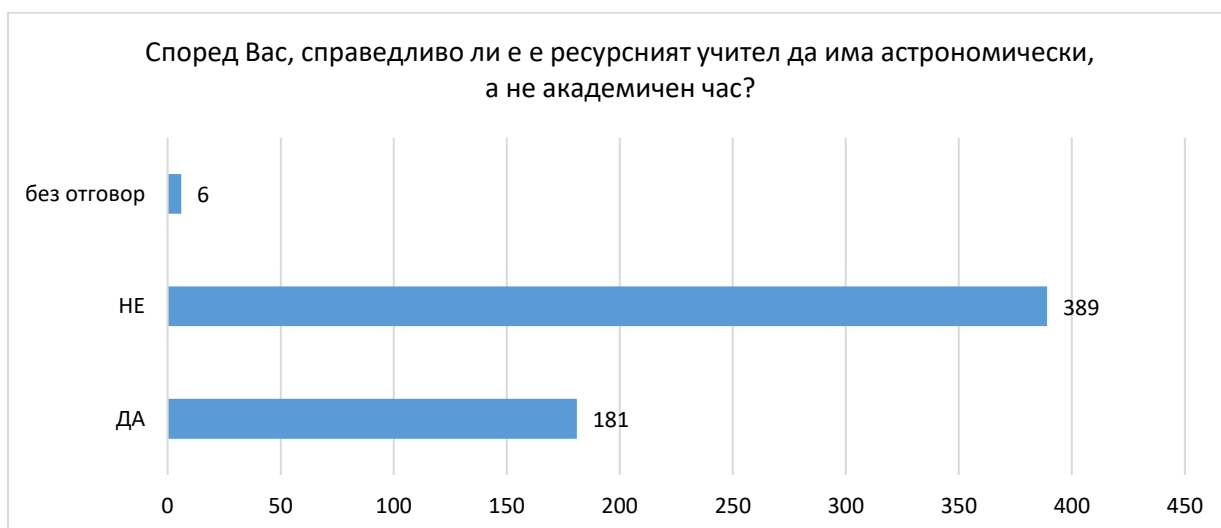
Същевременно, респондентите демонстрират познаване на актуалните трендове за реализиране на процеса на приобщаващо образование. Видно от Диаграмата, 77,95% от респондентите дават утвърдителен отговор за персонализираното обучение като насърчаващо приобщаващите процеси в детската градина/училището. Персонализираното обучение се извежда като

нов подход в приобщаващото образование за посрещане на индивидуалните потребности на учениците със съобразяване със силните им страни като учителят работи с целия клас и прилага методи, модели и технологии, чрез които всеки ученик може да постигне максимума на своя потенциал. Видно е че респондентите познават този нов подход – персонализираното обучение.

Респондентите (76,74%) приемат, че е необходима промяна на Наредбата за приобщаващо образование. Резултатите не са изненадващи, като се имат предвид отговорите на предходните айтеми, от които може да се види и конкретиката в която респондентите желаят промяна на Наредбата.

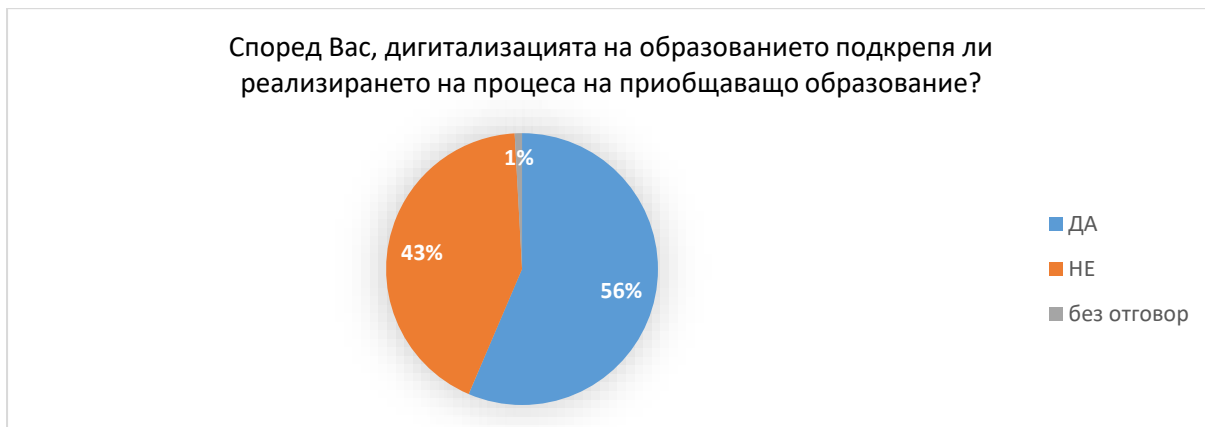

Проблематиката за определяне на продължителността на работния час за ресурсния учител има измерения не само към структурирането на програмата за деня/седмицата/месеца на ресурсния учител. Действително, в контекста на професионалните ангажменти на ресурсния учител да

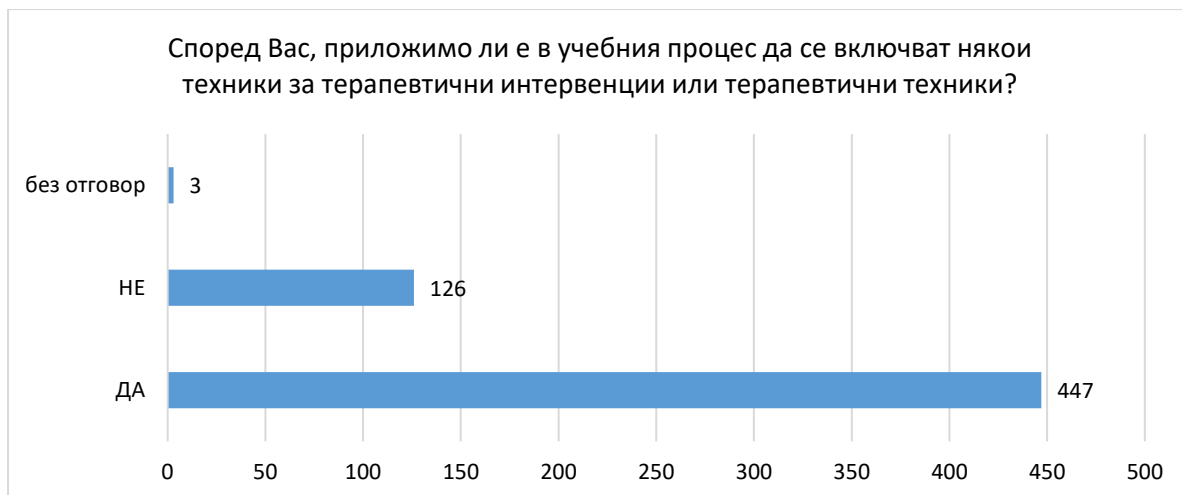
подпомага обучението изглежда справедливо да провежда и отчита един астрономически час, но в реалното посещение на децата/учениците при ресурсния учител се нарушава възможността да се следва учебния разпис на учениците. От друга страна, както и правилно са отчели респондентите (64,53% от тях) се нарушава справедливостта на организация на учебния процес.

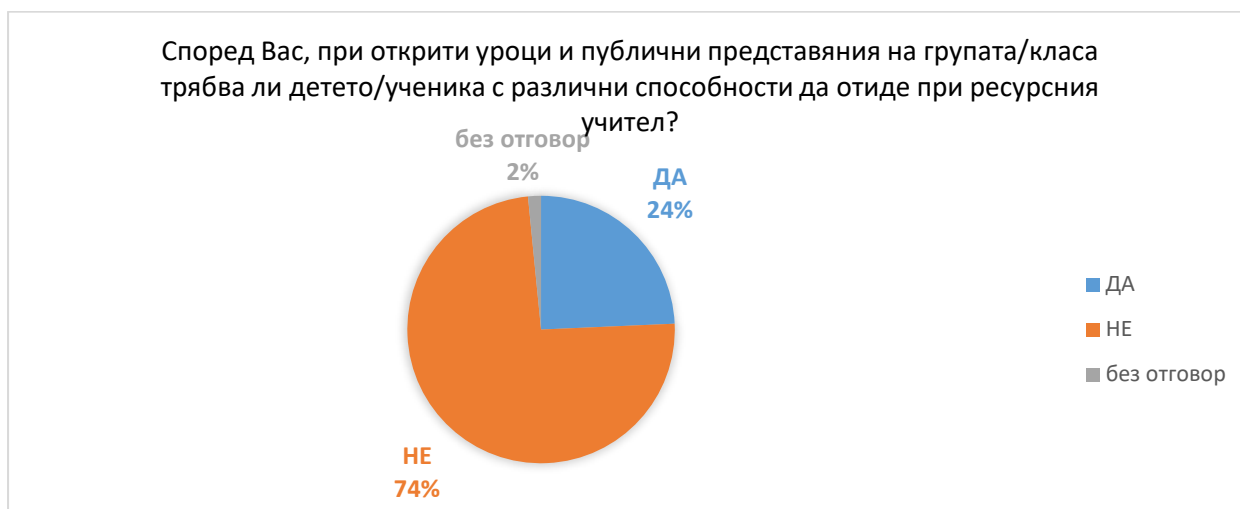
По отношение на финансирането за децата/учениците със СОП, резултатите ясно показват, че според респондентите (73,61%) финансирането следва да бъде променено и да не следва еднаквост за детската градина/училището и за РЦПППО.

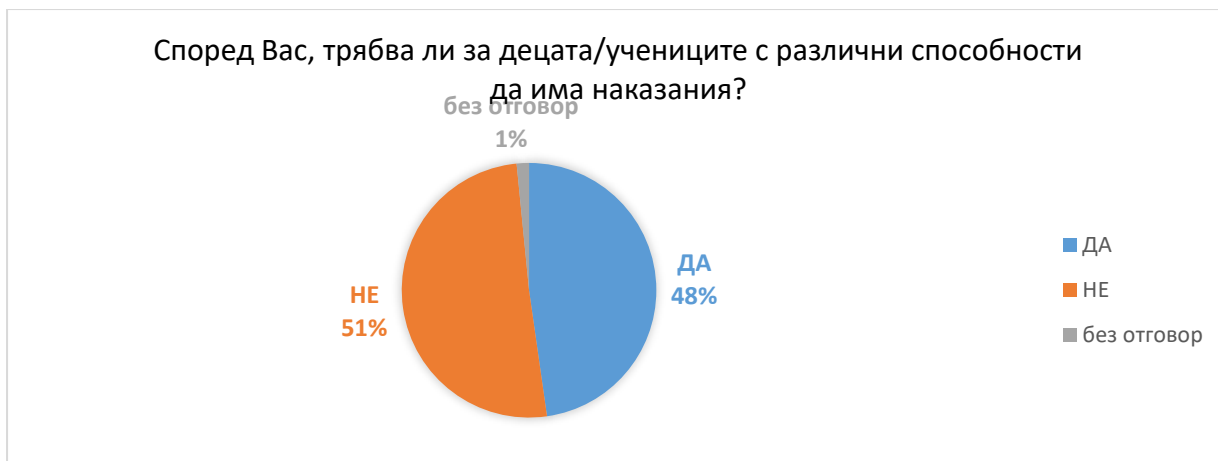
В резултатите относно дигитализацията на образованието като подкрепяща приобщаващото образование са отразени от една страна, компетентностите на респондентите относно процесите на дигитализация на образованието, което приобщава и от друга страна, известната съпротива към цялостната дигитализация на образованието. Позитивен е факта, че 56% от респондентите приемат, че дигитализацията на образованието подкрепя реализирането на процеса на приобщаващо образование.

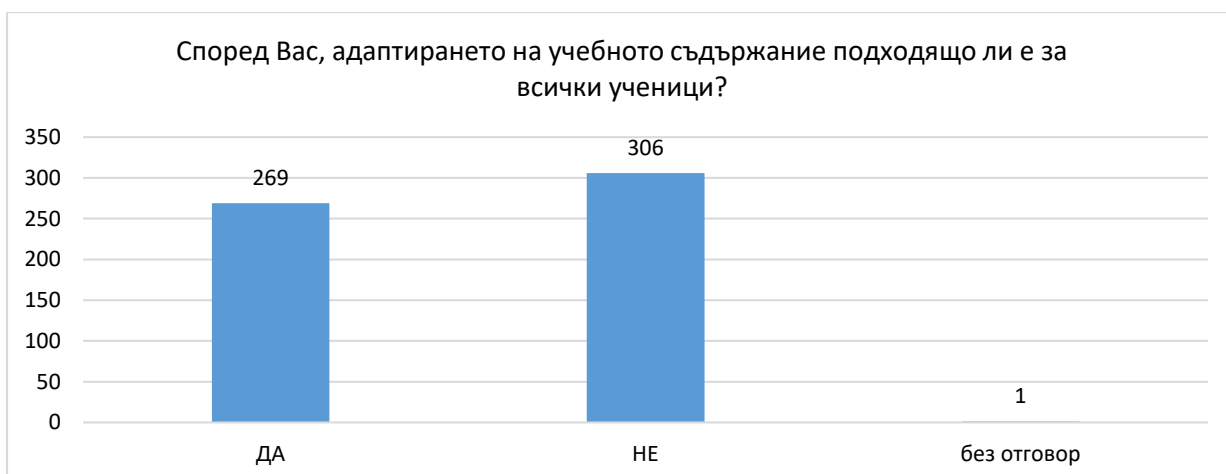
На пръв поглед, резултатите относно прилагане на някои терапевтични техники/терапевтични интервенции в учебния процес изглежда неприемливо поради различните цели на образованието и отделните терапии. Същевременно, прилагането на отделни терапевтични техники/интервенции в образователния процес отдавна е доказало своята приложимост. Например, терапевтични техники като оцветяване, работа с пластилин, техники за работа по фина моторика и т.н.

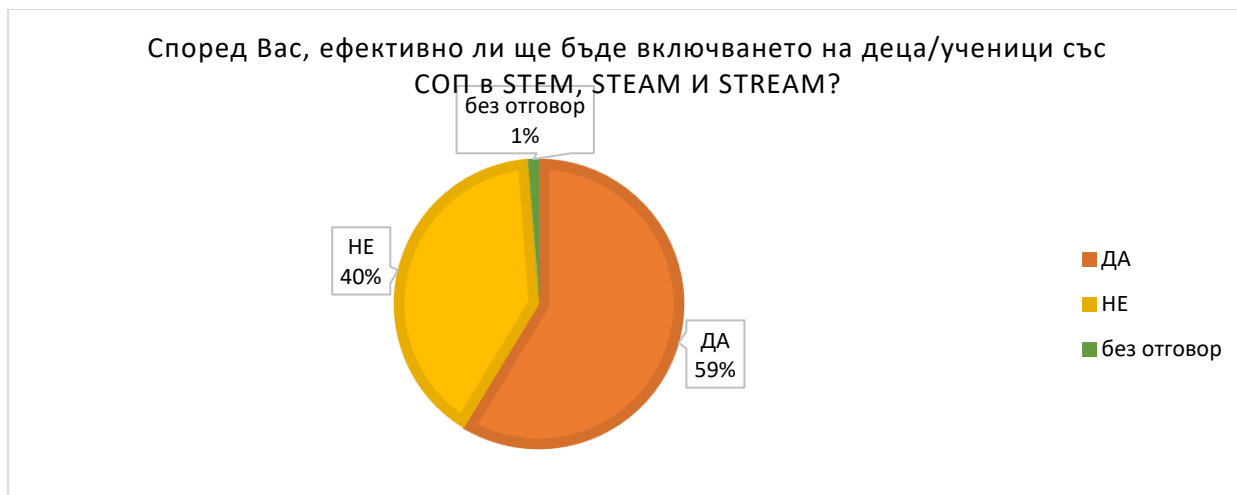
Ясно от отговорите на респондентите се откроява приобщаващото разбиране на учебния процес за всички организационни форми като 74% от тях отхвърлят дете/ученик с различни способности да бъде „скривано“ от публично участие и представяне.

Резултатите по този айтем, свързан с възможности за наказания на учениците с различни способности, демонстрират известно неразбиране на равнопоставеността в приобщаващото образование при респондентите, които отхвърлят наказанията (51%). Ако се отхвърля внасянето на наказания за определени групи ученици, то приобщаващите процеси се лимитират за останалите групи. От друга страна, недопускането на наказания поставя учениците с различни способности във възпитателни модели на свръх-либерализация и за тях е бързо овладяването на социални норми.

Получените резултати демонстрират разбраната и апробирана практика в учебния процес относно адаптиране на учебното съдържание. Адаптирането на учебното съдържание се реализира за деца/ученици със СОП и за деца/ученици за които е необходима езикова интеграция. Респондентите (53,12%) съвсем правилно са отговорили, че адаптирането на учебно съдържание не е подходящо за всички ученици. В същото време, адаптирането на учебно съдържание може да бъде от полза за перцепцията, разбирането и осмислянето на учебно съдържание от всички деца/ученици, особено при учебно съдържание с по-висока трудност т.е. учителят може да прецени съобразно потенциала на съответния клас дали по отделни уроци може да използва за всички ученици адаптирано учебно съдържание. В този контекст, учителят може да извежда персонализирано обучение.

В резултатите, получени по отговорите на респондентите относно ефективността на включване на деца/ученици със СОП в обучение по STEM, STEAM и STREAM се откроява преобладаващ процент (59%) отразено мнение за ефективността на включване. Видно е че по-голяма част от респондентите имат ясна представа за ползите от дигиталното приобщаващо образование, включително и за децата/учениците със СОП.

Резултатите по айтем за проявено неудоволствие за попълване на скалата отразява социалната желателност на респондентите. Респондентите (96,81%), които приемат че не е досадно попълването на скалата всъщност са отговорили съвсем откровено на останалите айтеми от скалата и резултатите получени по нея могат да се приемат за достоверни.